

Ortodoksien valta-asema Israelissa puhuttaa maailman juutalaisia

Eivät vain messiaaniset, Jeesukseen uskovat juutalaiset Israelissa kärsi ortodoksien ylivallassa ja sorrosta koskien maan uskontoasioita. Ortodoksipoliitikkojen taholta tehty lakiesitys, joka vahvistaisi ortodoksien asemaa maassa ja sinetöisi heidän val-

tansa päättää siitä kuka on juutalainen, on herättänyt suuttumusta maailman juutalaisyhteisöissä, erityisesti Yhdysvalloissa. Israelissa ollaan aiheestakin huolissaan Obaman ja Netanyahun hallitusten välisestä luottamuspulasta. Yitzhak Benhorinin artikkelin (YNETnews 4.4.2010) mu-

kaan tämä ei kuitenkaan ole ainoa huoli Israelin ja USA:n suhteissa. Kasvava kriisi on kehittymässä USA:n juutalaisyhteisön ja Israelin välillä. Asiasta YNET:lle kertoneen lähteen mukaan tilanne on kuin ”laimassa, joka lähestyy jäävuorta”.

Kuka on juutalainen? – juutalaisuus on monimuotoista – vaikka ortodoksijuutalaisuus Israelissa haluaa olla sen ainoa virallinen muoto.

Kriisi liittyy ikivanhaan ortodoksit vastaan muu juutalaisuus -kiistaan. Israelissa suurin osa uskonnollisista juutalaisista luokituu ortodokseihin. Heillä on paljon myös poliittista valtaa Shas puolueen kautta. Mm. Israelin sisäministeri, joka samalla on maan varapääministeri, on ortodoksi. USA:ssa taas 85–90 % uskonnollisista juutalaisista kuuluu reformi-, konservatiivi-, ja muihin pienempiin uskontoryhmiin. Lähteen mukaan he ovat ”raivoissaan” Israelissa vallitsevalle uskontopoliitikalle, jossa esim. juutalaisiksi tunnustetaan vain ortodoksirabbin kautta kääntyneet. Näin ollen Israelissa ortodoksirabbit saavat yksipuolisesti päättää siitä kuka on juutalainen.

Artikkelin mukaan USA:n juutalaisten nuorempi sukupolvi ei ole tässä asianteilassa kovinkaan innokas lähtemään Israeliin. Monet uskovat, että jos Israel menettää USA:n juutalaisten tuen kasvavassa määrin, se vaikuttaa negatiivisesti myös Valkoisen Talon osoittamaan tukeen. Konservatiivijuutalaisten johtaja USA:ssa, rabbi Steven Wernick sanoo: ”Jos Israel haluaa olla maa juutalaisille, sen pitää olla sitä kaikille juutalaisille.” Rabbi Julie Schonfeld meni vielä pidemmälle arvostellessaan Israelissa esitettyä lakiehdotusta, joka voimaan tullessaan vain vahvistaisi ortodoksien asemaa. Hänen mukaansa se olisi tuhoisaa Israelin turvallisuudelle. Rabbi Schonfeld kuuluu USA:n ja maailman konservatiivijuutalaisyhteisön merkittävimpiin johtajiin.

Israel saa valtavasti tukea ja apua USA:n ja maailman juutalaisyhteisöiltä, jotka siis suurimmaksi osaksi ovat muita kuin ortodoksisjuutalaisia. Rabbi Schonfeld: ”Se mitä tapahtuu vahingoittaa Israelin turvallisuutta, enkä tarkoita tätä minään kielikuvana. Suurin osa AIPAC:n (American Israel Public Affairs Committee – vaiku-

tusvaltainen Israelin puolesta toimiva juutalaisjärjestö) edustajista on konservatiivi- ja reformijuutalaisia, jotka USA:ssa tekevät työtä yötä päivää Israelin puolesta. Mutta kun nämä samat ihmiset menevät Israeliin, heitä ei noteerata juutalaisina! Länsimuurilla (Kotel) heitä kohti heitetään tuoleja. Poliisi pidättää heitä. Pitää ymmärtää, että uhka meidän ja Israelin suhteille on uhka koko maan turvallisuudelle.”

Rabbi Schonfeldin kriittinen artikkeli asiasta julkaistiin jokaisessa USA:n juutalaisessa päivälehdessä. Se synnytti suuren kohun. Hänen mukaansa Israelin on valannut pieni, ääriortodoksiryhmien joukko. Amerikan juutalaiset ovat olleet asiasta hiljaa, koska hiljaisuus uskontoasioissa tarkoittaa juutalaisten yhteenkuuluvuutta ja se on ensisijaista Israelin turvallisuuden kannalta. Schonfeldin mukaan: ”Nuori sukupolvi näkee Israelin kasvavassa mittassa uskonnollisen kiihkon ja sorron yhteiskuntana. Meidän tulee kääntää diasporassa olevien nuorien juutalaisten (Israelista) vieraantuminen. He eivät hyväksy yhteiskuntaa, joka sallii uskonnollisen pienryhmän uhata heidän uskonnollisia arvojaan.”

USA:n juutalaisten keskusjärjestö (The Jewish Federation in the US) lähetti kirjelmän Netanyahuille ja Juutalaisviraston (Jewish Agency) puhemiehelle Natan Sharranskyille. Kirjelmässä varoitetaan ortodoksien asemaa vahvistavan lakiesityksen läpimenon haitallisista vaikutuksista. Israelin suurlähettiläs USA:ssa, Michael Oren on saanut asiasta samansuuntaista sähköpostia niin paljon, että niiden määrä ylittää suurlähetystöön viimeisen 10 vuoden aikana tulleiden viestien yhteismäärän.

Rabbi Wernickin mukaan: ”Olemme sionisteja. Viisikymmentä prosenttia AIPAC:n

viime konferenssin edustajista oli konservatiiveja. Olemme Israelin puolesta. Meille Jerusalem on pääkaupunkimme eikä mikään asutus. Kaikki mitä teemme, sen teemme rakkaudesta Israelia kohtaan... Nyt on aika Israelin valtion ja Israelin yhteiskunnan ottaa esille kysymys juutalaisuuden monimuotoisuudesta.”

Läpimenneessään uusi laki olisi kuolinisku juutalaiselle monimuotoiselle uskontoelämälle. Suuttumusta herättää sekin, että juutalaisten pyhällä paikalla, eli Länsimuurilla sijaitsevan paviljongin ovat valanneet ortodoksit ja poliisi suojaa heitä. Monet juutalaiset kokevat, ettei Länsimuri kuulukaan enää heille vaan pelkätään ortodokseille. Ortodoksit ovat kohdelleet Länsimuurilla käyviä reformi- ja konservatiivijuutalaisia epäkunnioittavasti, toisinaan jopa fyysisesti tönimällä ja tuuppimalla.

Netanyahun vakuuttelu siitä, että Israel on kaikkien juutalaisten kotimaa, ei enää käytännössä vakuuta kaikkia maailman juutalaisia. Kun Netanyahu, pyynnöistä huolimatta, ei ole ”löytänyt vapaata aikaa” tavata reformijuutalaisten johtajaa rabbi Eric Yoffieta, monet pitävät sitä välinpitämättömyyden osoituksena. Yoffie johtaa kuitenkin suurinta judaismiyhteisöä maailmassa. Yoffien mukaan: ”Israelin valtio ei ole vain maassa asuvien valtio. Jos niin olisi niin minulla ei olisi mitään yhteyttä tähän maahan. Se, mikä sitoo minut tähän maahan on tosiseikka, että tämä maa on juutalaisten maa. Tämä on ensisijainen asia. Sionismi on juutalaisten liike. Joka ei tätä käsitä, ei käsitä mistä Israelin valtiossa on kyse... Kuka tahansa ajattelee, että hän voi ajaa läpi lain, jonka mukaan minun judaismini ei ole juutalaisuutta, saa osakseen kovaa vastarintaa.” □

